

Raadsvergadering d.d. 25 augustus 2009 agendapunt 8

Aan:

De Gemeenteraad

Vries, 4 augustus 2009

Onderwerp:	Vaststelling richtlijnen milieueffectrapportage Tusschenwater.
Portefeuillehouder:	H.H. Assies
Behandelend ambtenaar:	J.E. Ploeger
Doorkiesnummer:	0592 - 266 884
E-mail adres:	j.e.ploeger@tynaarlo.nl
Gevraagd besluit:	De richtlijnen voor de m. e. r. (milieueffectrapportage) Tusschenwater vaststellen conform bijgevoegd ontwerpbesluit
Bijlagen:	<ol style="list-style-type: none">1. Raadsbesluit (bijgevoegd);2. Richtlijnen (bijgevoegd);3. Advies Commissie m.e.r. d.d. 25 mei 2009 (bijgevoegd);4. Advies deelgebiedcommissie Zuidlaren van het Hunzeproject d.d. 20 juni 2009 (bijgevoegd, niet beschikbaar op internet);5. Notitie zienswijzen en adviezen m.e.r. Tusschenwater (bijgevoegd);6. Projectdossier (ter inzage).

TOELICHTING

I. Inleiding.

Bij brief van 19 februari 2009, ontvangen op 20 februari 2009, heeft het Waterschap Hunze en Aa's de "Startnotitie m.e.r. Tusschenwater" aan uw raad aangeboden.

In de raadsvergadering van 24 maart 2009 hebt u besloten in te stemmen met de "Startnotitie m.e.r. Tusschenwater" en ons uit te nodigen de wettelijke procedure te starten die uiteindelijk moet leiden tot vaststelling van de richtlijnen voor het MER door gedeputeerde staten en uw raad.

II. Algemeen.

Het projectgebied Tusschenwater is gelegen in de benedenloop van de Hunze nabij het Zuidlaardermeer en heeft een oppervlakte van circa 500 hectare. Waterberging en natuurontwikkeling behoort tot de bredere doelstellingen van het project.

In het gebied bevindt zich de waterwinning van de Groeve, één van de grotere drinkwaterwinningen in de regio. Randvoorwaarde is dat de bestaande drinkwaterwinning in het gebied geen negatieve effecten mag ondervinden van de ontwikkeling in het gebied.

Andere functies en belangen van het project zijn de verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater van het Zuidlaardermeer, waterconservering in het voorjaar ten behoeve van drogere perioden en het scheppen van mogelijkheden voor natuurvriendelijke recreatie.

Met de waterberging en de natuurontwikkeling c.a. is een groot maatschappelijk belang gemoeid. Dit belang is verwoord in het Provinciaal Omgevingsplan Drenthe II en in het door uw raad op 10 oktober 2006 vastgestelde Structuurplan Tynaarlo.

De provincie Drenthe, Stichting Het Drentse Landschap, Waterbedrijf Groningen, Waterschap Hunze en Aa's en de gemeente Tynaarlo werken samen in het project Tusschenwater.

III. Waarom een m.e.r. procedure?

Voordat de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd moet het bestemmingsplan Buitengebied Zuidlaren worden herzien. Ten behoeve van het bestemmingsplan moet een milieueffectrapportage worden opgesteld, omdat het bestemmingsplan het eerste plan is, dat de volgende zaken mogelijk maakt:

- a. Functiewijziging van landbouw naar natuur/waterberging met meer dan 250 hectare;
- b. Werken ter beperking van overstromingen.

De initiatiefnemer is het waterschap Hunze en Aa's.

In relatie tot de vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan Tusschenwater is uw gemeenteraad bevoegd gezag.

Daarnaast speelt de infiltratie van water in de bodem of onttrekking van grondwater aan de bodem, of het wijzigen of uitbreiden van bestaande infiltraties en onttrekking met 1,5 miljoen m³ of meer per jaar. Wij gaan er vanuit dat dit niet aan de orde is.

IV. Organisatie.

Om praktische redenen is ervoor gekozen om voor de 3 procedures als omschreven op pagina 6 van de startnotitie één MER op te stellen.

De gemeente coördineert alle procedures.

Gedeputeerde staten hebben het waterschap Hunze en Aa's en uw raad bij brieven van 6 maart 2009 en 31 maart 2009 medegedeeld ermee in te stemmen dat uw raad de procedurele stappen mede namens hen neemt.

V. Startnotitie.

In de Startnotitie is op grond van artikel 7.8a, lid 3 van de Wet milieubeheer aangegeven, dat initiatiefnemer – het waterschap Hunze en Aa's – ter voorbereiding van de te nemen besluiten een milieueffectrapport maakt (MER).

De Startnotitie was de eerste stap in de m.e.r.-procedure. Op basis van de startnotitie is advies gevraagd aan de Commissie m.e.r. en de wettelijke adviseurs over de inhoudelijke eisen (reikwijdte en detailniveau) waaraan het MER moet voldoen.

De Startnotitie is tevens bedoeld om een ieder de gelegenheid te bieden opmerkingen te maken over de gewenste inhoud van het rapport. De inspraakreacties worden meegenomen bij het formuleren van de richtlijnen.

Op basis van deze richtlijnen wordt het MER geschreven. Zodra het klaar en bekend is gemaakt vindt er opnieuw inspraak plaats waarbij een ieder aan kan geven in hoeverre het MER een goed inzicht geeft in de te verwachten milieueffecten van het project. Daarna kan besluitvorming over de wijziging van het bestemmingsplan plaatsvinden.

VI. Verantwoording procedure na 24 maart 2009.

De startnotitie met bijlagen is vanaf 3 april 2009 gedurende zes weken voor een ieder ter inzage gelegd met de mogelijkheid om schriftelijk of mondeling aan te geven welke zaken in het kader van de milieueffectrapportage moeten worden onderzocht. Op 20 april 2009 is in het Sprookjeshof te Zuidlaren

een informatieavond voor de bevolking gehouden. Het verslag van die avond ligt voor u in de raadsportefeuille ter inzage.

De startnotitie is tevens toegezonden aan de Commissie voor de milieueffectrapportage, de wettelijke adviseurs en deelgebiedcommissie Zuidlaren van het Hunzeproject.

De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft bij brief van 25 mei 2009, rapportnummer 2233-33, haar advies over de richtlijnen voor het milieueffectrapport uitgebracht (**bijlage 3**).

De deelgebiedcommissie Zuidlaren van het Hunzeproject heeft bij brief van 20 juni 2009 advies uitgebracht over de ingediende zienswijzen en de op te stellen richtlijnen (**bijlage 4**).

De ingediende zienswijzen en adviezen zijn door ons van commentaar voorzien in de "Notitie zienswijzen en adviezen voor het milieueffectrapport voor het natuurontwikkelingsproject Tussenwater in de gemeente Tynaarlo" (**bijlage 5**).

VII. Uitwerking advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage en richtlijnen.

Wij kunnen ons verenigen met het advies van de commissie en stellen u voor om dat advies over te nemen (**Richtlijn 1**).

In het volgende wordt de door de commissie gevraagde nadere uitwerking van enkele onderdelen uit het advies in richtlijnen vastgelegd. Tussen haakjes wordt verwezen naar het onderdeel uit het advies.

Bandbreedte aan inrichtingsmogelijkheden, minimaal en maximaal ambitieniveau (2).

Zoals genoemd in de startnotitie en het richtlijnenadvies spelen in het gebied meerdere belangen met hun eigen doelstellingen en randvoorwaarden.

In de loop van de tijd is door beleid, regelgeving, onderzoek, en overleg een zekere mate van overeenstemming bereikt over de inrichting van het gebied.

Dit laat weinig ruimte over voor grote wijzigingen van het nu voorliggende inrichtingsplan.

Echter stelt de commissie voor de bandbreedte aan oplossingen (inrichtingsalternatieven) te verkennen en niet uitgesloten kan worden dat door deze verkenning een betere onderbouwing gegeven kan worden voor de voorgenomen activiteit en de te onderzoeken alternatieven.

Richtlijn 2.

1. De verkenning, zoals aangegeven door de commissie dient uitgevoerd te worden voor de volgende functies in het gebied: natuur, waterberging/waterconservering, drinkwaterwinning, recreatie, landbouw en landschap/cultuurhistorie kwaliteit.
2. Het realiseren van de doelstellingen uit de Hunzevisie, de inrichting van de robuuste ecologische verbinding Hunze-Zuidlaardermeer, de verbetering van de waterkwaliteit van het Zuidlaardermeer en het verminderen van de verdroging van het dal van de Drentse Aa worden hierbij tot de (gezamenlijke) natuurdoelstellingen worden gerekend.
3. Per functie dienen aangegeven te worden de hoofd- en nevendoelestellingen, de huidige en toekomstige knelpunten en kansen, evenals de randvoorwaarden vanuit beleid en regelgeving. Deze analyse, samen met de in de startnotitie genoemde alternatieven dient te leiden tot een maximaal en minimaal ambitieniveau (per functie als voor het geheel), evenals een nadere afbakening van reële alternatieven of varianten.

Natuurdoelstellingen Hunzedal (2.2)

De natuurdoelstellingen van het Hunzedal volgen uit de Hunzevisie. De provinciale natuurdoeltypenkaart geeft voor het projectgebied natuurdoeltypen van moeras en nat grasland. Vanwege de grondwaterwinning en Leiding 2 is het gebied grotendeels een infiltratiegebied. Alleen langs de randen wordt nog kwel aangetroffen.

Richtlijn 3.

Op basis van genoemde documenten en onderzoeksresultaten dient aangegeven te worden welke natuurdoeltypen (subdoeltypen) haalbaar zijn in de huidige situatie en bij het realiseren van vastgesteld beleid.

Overige doelstellingen (2.2, referentiebeelden)

Richtlijn 4.

Aangegeven moet worden op basis van de Hunzevisie en aanvullende visies (gebiedsvisie NBLF) voor welk referentiebeeld gekozen is en om welke redenen. Tevens moet aangegeven worden welke mogelijkheden/onmogelijkheden er zijn om een bepaald cultuurhistorisch referentiebeeld te kunnen realiseren/benaderen.

Voorgenomen activiteit (3.1)

Richtlijn 5.

Op basis van de beschikbare documentatie, dient een beschrijving te worden gegeven van de voorgenomen activiteit en welke voorgenomen maatregelen 'hard' zijn (uitgangspunten) en welke nog nader ingevuld moeten worden (welke uitvoeringsvariant, wel of niet uitvoeren, in welke mate, etc.). Onderscheid dient te worden gemaakt tussen de uit te voeren maatregelen voor fase 1 en voor het eindbeeld (fase 2).

Alternatieven en beoordeling (3.2)

In de startnotitie worden elementen genoemd die de basis kunnen vormen voor alternatieven. Bij een nadere beschouwing kan worden gesteld dat de elementen t.a.v. de inrichting, het doelbereik en effecten niet allen even zwaar wegen. Uit onderzoek is gebleken dat het meer of minder afgraven van de bovengrond (in het beekdal) relatief grote effecten kan hebben op de toekomstige waterkwaliteit en de morfologie (landschap) van het gebied.

Richtlijn 6.

1. In aansluiting op het advies van de commissie, moet het wel of niet afplaggen (gekoppeld aan een zekere oppervlakte) als alternatief worden uitgewerkt alsmede de volgende elementen:
 - a. peilvariatie door aanleg knijpconstructie;
 - b. situering/vormgeving kades;
 - c. mate van bosopslag;
 - d. mate van herstel cultuurhistorische elementen;
 - e. mate van recreatie en
 - f. verplaatsing van enkele winputten.
2. Op de volgende wijze dienen de volgende 4 alternatieven te worden onderscheiden, opgesteld en uitgewerkt:
 - a. Niet afplaggen, m.u.v. van ontgravingen nabij de aan te leggen kades;
 - b. Maximaal afplaggen in de toekomstige inundatieveengebieden met hoge fosfaatgehalten;
 - c. Tussenalternatief met beperkt afplaggen;
 - d. Peilalternatief, met delen van het gebied op een minder hoog peil.

Richtlijn 6a.

Het laatste alternatief (d) betreft een alternatief, waarbij delen van het gebied niet permanent onder water staan (niet op boezempeil), zodat mogelijk minder fosfaat vrij komt. Het alternatief kan gevolgen hebben voor de doelstellingen op gebied van natuur, waterberging, landschap, cultuurhistorie en drinkwaterwinning en dient in samenhang met deze functies ontwikkeld en opgezet te worden.

Richtlijn 6b.

Bij het opstellen van de alternatieven zal rekening gehouden moeten worden met het feit dat de inrichting met een **gesloten grondbalans** moet plaatsvinden.

Richtlijn 6c.

Voor de varianten en voor de 4 alternatieven dient onderzocht te worden in welke mate zij het doelbereik van de verschillende functies beïnvloeden en welke relevante milieueffecten zij veroorzaken. Tevens dient daarbij aangegeven te worden of er een verschuiving in doelbereik en effecten op zal treden tussen fase 1 en het eindbeeld (fase 2).

Richtlijn 6d.

Voor de vergelijking van de alternatieven en varianten zal een beoordelingssystematiek opgesteld moeten worden (toetsingscriteria, type en gewicht van criteria). In de startnotitie is een aanzet hiertoe gegeven.

Het geheel van mate van doelbereik en effecten dient in een overzichtelijk schema te worden gepresenteerd.

Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) (3.3) en Voorkeursalternatief (VKA).

Richtlijn 7.

Op basis van het alternatieven/varianten-onderzoek dienen een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) en een voorkeursalternatief (VKA) te worden ontwikkeld en opgesteld. Het voorkeursalternatief dient in nauwe samenwerking met de projectgroep Tussenwater te worden opgesteld.

Voor het voorkeursalternatief dienen de eventueel noodzakelijke mitigerende maatregelen aangegeven te worden (b.v. voor archeologische waarden, landbouw, bebouwing, etc.).

Evaluatieprogramma.

Richtlijn 8.

Het evaluatieprogramma moet omvatten een eerste aanzet (of advies) voor een monitoringsprogramma. De voor de landbouw en bebouwing gevraagde grondwaterstandmeetnetten zijn optioneel.

Passende beoordeling.

Richtlijn 9.

Ten aanzien van de effecten op het Natura2000-gebied van het Zuidlaardermeer dient mogelijk een passende beoordeling gegeven te worden (optionele activiteit). Deze passende beoordeling dient – zo nodig - als bijlage opgenomen te worden (optionele activiteit).

VIII. Aanvulling op de richtlijnen als gevolg van tegemoetkoming aan de ingediende zienswijzen en adviezen.

Met verwijzing naar de Nota zienswijzen en adviezen etc. (bijlage 6) stellen wij u voor op de volgende wijzen tegemoet te komen aan de ingediende zienswijzen en het advies van de deelgebiedcommissie Zuidlaren van het Hunzeproject en de richtlijnen aan te vullen als volgt:

Effecten op landbouw.

Richtlijn 10.

- a. In het MER dient een afzonderlijk hoofdstuk gewijd te worden aan de effecten van de voorgenomen activiteit op de landbouw in de omgeving van het natuurontwikkelingsgebied.
- b. Hierbij dient onderscheid te worden gemaakt tussen de effecten op de landbouw bij realisatie van fase 1 en die bij realisatie van het eindbeeld (fase 2).
- c. De effecten dienen bepaald te worden voor de voorgenomen activiteit (VKA).
- d. Tevens dient aangegeven te worden in welke mate afwijkingen van de voorgenomen activiteit (in genoemde alternatieven en varianten) zullen leiden tot andere effecten op de landbouw.
- e. De landbouweffecten hebben betrekking op:
 1. Wijzigingen van de grondwaterstand (GHG, GVG en GLG);
 2. Gevolgen voor de oppervlaktewaterhuishouding in de omringende landbouwgebieden (aan- en afvoer, oppervlaktewaterstanden, etc.);
 3. Eventuele extra vraatschade door vogels (ganzen, zwanen, etc.);
 4. Effecten op de ontsluiting- en verkavelingsituatie;
 5. Overige mogelijk relevante effecten.

Richtlijn 10a.

Op basis van de bepaalde effecten op de landbouw dient een voorstel gedaan te worden voor mitigerende/compenserende maatregelen.

Richtlijn 10b.

Op basis van de uitkomsten van het onderdeel 'effecten op de landbouw' zal een grondwaterstandmeetnet opgezet worden. De opdrachtnemer dient rekening te houden met het eventueel opstellen van dit meetnet (optionele activiteit).

Effecten op de omgeving.

Richtlijn 11.

In het MER dient een afzonderlijk hoofdstuk gewijd te worden aan de effecten op de omgeving. Het betreft hier de effecten op bebouwing (eventuele grondwateroverlast, muggen, stank, etc.). Op basis van de onderzochte effecten dient eventueel het grondwaterstandmeetnet voor de landbouw aangepast te worden (optionele activiteit).

IX. Financiële consequenties.

De kosten worden voorlopig geraamd op €200.000,00. De provincie Drenthe draagt minimaal 50 % bij uit eigen middelen en uit de Investeringsregeling Landelijk Gebied. De andere helft moet worden betaald door de gebiedspartners. Het waterschap en het Waterbedrijf betalen daarvan 40 % en Het Drents Landschap en de gemeente Tynaarlo elk 5 %.

Uitgaande van een bijdrage van 5 % bedragen de kosten voor de gemeente maximaal €10.000,00.

Mocht een provinciale bijdrage van 60 tot 70 % mogelijk zijn, dan daalt dat bedrag.

In de raadsvergadering van 24 maart 2009 hebt u besloten ermee in te stemmen dat de bijdrage ten laste van de posten "Bestemmingsplannen" (4150105/4343999) en "Proceskosten i.v.m. bestemmingsplannen" (4150106/4343999) voor het dienstjaar 2009 wordt gebracht.

X. Adviezen

De Commissie voor de milieueffectrapportage en de deelgebiedcommissie Zuidlaren van het Hunzeproject hebben geadviseerd de richtlijnen met aanvullingen vast te stellen.

XI. Gevraagd besluit

De richtlijnen voor de MER (milieueffectrapportage) Tussenwater vaststellen conform bijgevoegd ontwerpbesluit.

Burgemeester en wethouders van Tynaarlo,

F.A. van Zuilen, burgemeester

drs. M.G.J. Nijhuis – Quanjel, secretaris a.i.